

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăştie“

Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.

Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

RISIPIREA

ÎNTUNERECULUI

Cu inimile strînse încă de spaima sêlbatecelor prigoniri date asupra Maestrului lor, stăteau învățaceii lui Isus mai mult ascunși de lume, închiși în case, «cu ușile încuiate». Erau doar oameni din popor și simpli pescari, și le părea că n'au puteri de ajuns pentru a se prinde de piept cu o lume întreagă, păgână și dușmană lor. Și a trimis Isus Duhul Sfânt peste ei, aducându-le cele mai de lipsă arme pentru a sări în acea luptă și a-și cuceri locul de frunte în mijlocul mării păgâne: curajul cel necunoscut de înfricare și darul limbilor.

Poporul nostru românesc din acești teri este și el încă și azi în starea ucnicilor lui Isus cea înainte de pogorirea Duhului. El și azi, deși simte că loc de frunte i-s'ar conveni între neamurile din jurul lui, fiindu-i inima încă strinsă de spaima sêlbatecelor prigoniri a vremilor și a sorții prin negrele veacuri, stă prea smerit, prea ferind din cale ori-și-cui, par'că neîndrăsnind să pășească și el pe unde vede pe alții pășind, culegându-i toloasele și bogățiile pe care ar putea el să și-le culeagă.

Gândindu-ne azi la pogorirea Duhului sfânt, o singură și ferbinte dorință avem: Să se pogoare cât mai curând și peste poporul nostru Duhul cel luminat, care sê-i dee voe și curajiu de a învăța, de a învăța mult și de toate, căci puterea pe care apostolii au căpătat-o prin suflare de sus, de au cucerit lumea, noi prin învățatură o putem azi dobândi, și precum ei au spart zidurile păgânătății, așa noi din învățatura cea bună putere vom câștiga a sparge zidurile sêraciei, a umilirii rușinoase, a rêmânerii înapoi și tot dedesupt, care azi ne îneacă. Învățatura va fi pogorirea Duhului peste mințile noastre, pe care le va lumina, și luminate

nu vor mai putea suferi starea înapoiată materialicește și umilită sufletește, pe care azi o suferim! Cu ea vom risipi întunerecul ce ne apasă, vom da aripi înaintării, și din sêraci și nebăgați în seamă astăzi, putea-vom fi mâne bogăți și mândri!

Adu, Doamne, cât mai curând acest mâne!

Eată ce e de făcut.

Vêzurăm că în state ca Anglia, Franca, Belgia, Elveția, România, Statele-Unite și Rusia, sincerii doritori de bine ai armatelor, adecă a acelor roiuri de oameni în care e întrunită, sub mândre steaguri, floarea popoarelor, încredințați în sufletul și în mintea lor că bine fac voinicilor cete, — au oprit vinderea de rachie flăcăilor! De ce? Pentru-ca și prin această măsură, sê contribue la ținerea în bunăstare a sănătății lor trupești și la trezvia minții lor.

Oare una dintre cele mai de căpetenie dorințe a noastre, a «civililor», cărora nu ne pot porunci generalii că ce sê mâncăm și ce sê bem, — oare una din cele mai de frunte dorințe a noastre sê nu fie tot aceea de-a ne păstra în bunăstare sănătatea trupului și trezvia minții? De sigur că da!

Și oare credem noi că ceea-ce e stricacios pentru trupurile cele în floarea vieții și bine îngrijite ale soldaților, pentru ale noastre, aproape toate mai slab îngrijite, mai bêtrâne, mai istovite, sê nu fie stricacios? Om în toată firea nu o poate crede asta.

Atunci dar' sê ne gândim și rês-gândim asupra lucrului și sê luăm bărbătești hotăriri, ca aceea ce nouă nu ne pot opri generalii, sê ne oprim noi înșine, sê ne fim noi nouă generalii binevoitori. Guvernul ar fi întâi chemat a ajuta prin o lege bună, și el mult ar putea.

Dar' și noi, ca mijloace sociale, avem două cari ne-ar ajuta mult:

1. Insoțirile de temperanță, și
2. înlocuirea rachiei prin beutură mai nevinovată!

Ear' fiindcă chiar și la fapta bună par'că mergi mai cu dragă inimă dacă ai încă soți, sê ne îmbărbătăm unii pe alții, și mai mulți împreună, sê facem în fiecare sat începutul celor mai binecuvântate însoțiri de acest fel, a *Insoțirilor de stêmperare dela beutură*.

Insoțirile acestea se fac în mai multe feluri, după-cum sunt oamenii ce le alcătuesc și satele în cari se alcătuesc. Sunt comune în cari poți cere ca prin intrarea în tovărășie, sê se lege tot natul a nu mai bea nici un fel de beutură spirtuoasă, nici vinars, dar' nici vin, nici bere, și sunt unele în cari așa ceva n'ai putea, dar' de le-ai cere de pildă reținerea dela vinars, însê slobozenie la vin, în măsură cumpătată, apoi faci ispravă.

Deci fiecare grup de inimoși la bine, sê chibzuiască, ce s'ar mai potrivi la ei, și așa sê înceapă. Pe aiurea soții buneii porniri sê leagă pe cuvântul lor de cinste, că ei în *Dumineci și sêrbători, crășmele*, ca pe locurile lunecării și pătutul cald al ispitei, nu le vor mai cerceta, ci se vor aduna pe la casele lor și își vor petrece în chip cinstit, ei între ei, ca vecinii buni, ca creștinii buni.

Alții se leagă că ei nu numai în *Dumineci și sêrbători*, dar' nici în alte zile ale sêptemânii în crășmă nu vor mai bea nici un tel de beutură, că ei peste tot crășma nu o vor mai cinsti nici când prin intrarea în ea la beute; acasă însê, la masa lor, vor gusta, dar' numai în măsură cumpătată!

Alții sê leagă că nu numai în crășmă nici decăt, dar' nici acasă la ei în alte zile, decăt la o sêrbătoare, la o zi însêmnată în familie, ca botez, ospet, etc., vor aduce beutură, dar' și atunci cu cumpeneală, ca beție sê nu facă.

Alții se leagă tot așa ca mai sus, dar' cu acel adaus, că *vinarsul sê nu aibă nici-odată primire între beuturile ce vor întrebuița*.

Alții, sub cuvânt că în zilele de lucru nu se pot lăpăda cu totul de rachie, fiindcă o cer lucrătorii și nu li-o poți opri, — se leagă numai la atât, că ei în zile de sêrbători și *Dumineci rachie în casă nu vor folosi, pe cei-ce îi caută, cu rachie nu-i vor omeni, și crășma nu o vor cerceta*.

Alții, în sfârșit, mai bărbați ca toți

că între nici un fel de împregiurări și nici un fel de beutură nu vor gusta!

Cuminte început fac cei-ce îl fac, fie macar după unul din aceste chipuri. Cuminte lucru încep și aceia, cari se leagă deocamdată numai la atâta, că în crâsmă pentru a bea se nu mai între! Căci acasă, în sinul familiei, tot nu te poți așa ușor «scăpa» la beutură fără măsură, ca în crâsmă, unde se acată de tine cutare «prieteni», — și după pașul dintâi făcut azi, de a nu mai sta în crâsmă la beute, ajuta-le-va D-zeu să facă mâne pe al doilea, poimâne pe al treilea! Și bunul lor nume va crește și tot de mai mult bine aducătoare le va fi această hotărâre.

Știm că e greu începutul, dar' nu e așa de greu ca să nu poată fi învins de cei cu bărbătească hotărâre.

Intâi și 'ntâi vor zice oamenii, că nu se pot lăsa de ori-ce beutură, că deprinși fiind li-i peste puțină se se desvețe dintr'una de ea, ear' trebuindu-le o beutură, deși ar lăpăda vinarul, nu pot eși la cale cu vinul, că le vine mult mai scump, fiindcă se bea mai mult.

Aci avem un cuvânt: treaba cu *înlocuirea vinarsului prin vin*, nu e chiar așa de «peste-poate!» cum o zic oamenii nostri a fi. Și asta mai ales nu la un popor agricol ca al nostru, cu grădini întinse, în care ar putea așeza zeci și sute de pomi, din a căror poame numai se vree, s'ar învăța repede a produce un minunat *vin de poame*, tot așa de sănătos ca cel de struguri, dar' mult mai ieftin, și în care ar avea oricare om o beutură răcoritoare și recreatoare bună, și nici pe departe stricăcioasă sănătății ca *vinarsurile rele* și *vinurile mincinoase, de prafuri*, ce se trimit din orașe prin crâșmele celor sate!

Despre această pregătire a vinului din poame, vom scrie la timpul seu, mai în vară și înspre toamnă, mai mult, stăruind deosebit asupra ei! Poftim apoi și când ești ostenit și dorești ceva beutură, gustă un pahar din acest vin, ce nu te costă cât vinarul sau vinul cumpărat din crâsmă, și bea în locul vinarsului azi și bea mâne beutura asta nouă, și te vei deprinde cu ea, și te vei simți cu mult mai bine ca după acela! Iar tu cutare mai înaintat în vîrstă și tu moșule, deprinși așa de mult cu rachia că nu vî mai puteți desbăra de ea, ci cel mult vî puteți stempăra, bînd mai puținică, dacă vinul nu v'ar mulțumi, — *deprindeți cel puțin pe fiii voștri altfel*, să bee sucul sănătos al poamelor, și veți fi binecuvântați de ei pentru îmbunătățirea moravurilor lor!

Azi n'avem încă pomi de-ajuns? Cine ne oprește să ne punem? Să-i punem, și ce n'avem azi vom avea în 2—3 ani.

Dar' și până atunci, să începem înființarea de *Insoțiri de stempărare dela*

beutură, ear' unde putem, de *refinerare* cu totul dela ea! Inceputul facă-l 5—10 inși, după care le place din chipurile arătate, și țină-se de ce s'au legăuit, fie ei pildă vie în satul lor, și vor vedea că vor fi urmați de mulți. Și, o! câte rele, câte îmbetrâniri fără vreme, câtă hăbăucire, câtă sărăcie, câte spargereri de case (vezi de pildă numai urita întâmplare ce o povestim la știri, despre minunile unui țeran de aici), câte umpleri de temniți și altele, cari azi se întâmplă din pricina beuturii, mai ales a beuturii de *vinars*, — atunci vor trece dela noi, vom crește în vază și în cinste și și în avere!

Leghion e azi numărul relelor ce vin jucând horă în jurul mamonului lor, a *beuturii*, în mijlocul poporului, ele vin nor și ne întunecă: începeți *stempărarea* dela beutură ori *refinerarea* chiar de tot dela ea, și veți vedea în scurti ani străbătînd prin norul de azi razele soarelui aducător de bine. Altfel vor înflori și spori în toate familiile singuratiche, satele noastre și neamul peste tot.

Pentru ușurarea celor-ce ar dori să facă ici-colea bunul început, spre lauda lor și spre pildă viuă altora, — noi vom publica în «Bunul Econom» statutele unei atari însoțiri, în care pot afla cei-ce doresc, îndreptar.

IOAN MOȚA

AGRICULTURĂ

Calendar.

Acasă. Curăță de murdărie șoproanele menite pentru păstrarea nutrețului. Asigurați clădirile economice și nutrețul contra focului.

Nu uita să scalzi vitele din când în când, unde se poate în riu, ear' în lipsa acestuia cu apă de fântână. Spălatul ce-l săvîrșește ploaia nu e îndestulitor, dacă nu pune și omul mâna. De câte două-ori pe săptămână unge vitele cu zamă gătită din oțet în care ai fert foi de nuc, drept leac împotriva muștelor de orice soi.

Dați deocamdată vitelor ținute în grajd numai câte puțin nutreț verde; cu acest fel de nutreț de obicei se face mai multă risipă decât cu nutrețul uscat.

Imbiați vitele cu apă în nte de-a le scoate la pășune; ear' la amiazi lăsați să odichnească și rumege timp de 3 ciasuri vitele puse la lucruri grele.

Feriți oile de locuri umede, și într'ameazi adăpostiți-le la umbră.

Nici porcilor să nu le lipsească umbra și răcoarea în căldurile cele mari.

În agrii și fînațe. Isprăviți ogorul. Săpați napii, cucuruzul și grumpenele. Răriți cât mai bine cele două dintâi.

De este să prășiți nutreț traged, frunzos, mult și ușor de mistuit, coșiți tocmai pe când ierburile, trifoiul, mazăricea, lucerna, ș. c. l. sunt în plină floare.

La secerat faceți snopi mici, ca să se uște îngrabă, și să puteți umbra cu ei. Secerați holdele în pîrgă.

Pe unde pămîntul s'ar fi înămolit prin eșirea apelor, sămănați floare de fîn, semințe de ierburi, mazărice, trifoiu, fasole ș. a.

După comasare.

(Urmare.)

C. Plantele de săpat.

Plugăria nouă nu vrea să mai cunoască ogorul negru (ogorul sterp, de un an de zile) și nu ține seamă de el. Sfirșitul ce se credea odinioară că se poate ajunge numai prin ogor, adecă îmbunătățirea pămîntului prin lăsarea lui în repaus și stîrpirea buruenilor prin câteva arături de vară, același sfirșit se ajunge astăzi prin ogorul de vară (ogorul de o jumătate de an, sămănând primăvara plante de nutreț), și prin cultura plantelor de săpat, sau cum se mai zice, de prășit.

Plantele de săpat ne dau un bogat material de nutreț nou și vitelor noastre. La rîndul lor însă aceste plante cer o puternică gunoie a pămîntului și multe brațe de muncă. Le vom cultiva deci numai întrucât acestea ne stau la îndemână.

De altmîntrelea cultura acestor plante ni-s'a înlesnit foarte prin introducerea mașinilor de sămănat și a sânelor mecanice.

1. Cucuruzul

Cucuruzul sau porumbul, mîncarea zilnică a plugarului român, se cultivă în țerile noastre pe mari întinderi.

Cucuruzul se face, unde clima nu e prea rece, aproape pe toate pămînturile, afară de cele prea apătoase, numai cât să-i dăm gunoie din greu. Cu deosibire bine isbutește în pămînturi mijlocii, proaspăt gunoite și arate adînc de cu toamnă. Primăvara, o săptămână două înainte de Sân-Georgiu, pregătăm locul pentru sămănat, dîndu-i o arătură ușoară, mai bine cu rarița, și mărunțindu-l bine cu grapa. Apoi sămănam cucuruzul în amestec potrivit cu fasole și simburi de bostan, cu mașina de sămănat, în rînduri de 60—70 cm. lărgime.

Pentru stîrpirea buruenilor, mărunțirea pămîntului și rărirea potrivită a firelor, îl săpăm la vremea sa cel puțin de 2-ori, sapa de mână și sapa mecanică. La prășila din urmă adunăm țerînă în jurul firelor, moșoroim.

Puii ce dau dela pămînt să-i cu-

rătim din vreme. Toamna înainte de culesul cucuruzului adunăm fasolea, după cum vedem că se coace.

Culesul cucuruzului se face toamna, când boabele au ajuns la deplină coacere.

Recolta cucuruzului e, după împrejurări, de 10—17 hectl. și cam 20 măji m. foi.

2. Cartofii.

În țările unde-i lume multă, unde grâul e scump, ear' cucuruzul n'a străbătut și, din pricina climei prea seci, nici n'ar merge, cartofii sunt pânea țeranului de toate zilele. Cartofii se pot cultiva cu folos aproape în ori-ce climă, și pe pământuri grele, mijlocii și ușoare.

De când s'a introdus cultura cartofilor pe întinderi mari, și de când țările s'au legat de-olaltă prin linii de drum de fer, foamea în felul cum băntuia odinioară între oameni, astăzi numai ca din povești o mai cunoaștem.

Cartofii se fac după ori-ce altă plantă, și dacă le dăm gunoii potrivit, se fac ani de-arândul pe același loc. Și lor le place arătura de toamnă. Primăvara îi punem sau după plug, în a 3-a brazdă, sau în cuiburi făcute cu sapa. După-ce au răsărit e bine să-i grăpăm. La vremea sa apoi îi săpăm și moșoroim.

Cartofii în scoatem cu sapa, după-ce s'au uscat vrejii, îi curățim bine de pământ, îi alegem după mărime și-i punem la adăpost. Peste iarnă e bine să-i întorcem și să alegem pe cei stricați.

Recolta cartofilor face cam 100 hectl. la jugăr.

3. Sfecla de nutreț.

Sfecla de nutreț nu e adusă tocmai de mult în țările noastre, și nici nu se cultivă de plugarii nostri în întinderi destul de mari, însă ea e o plantă de nutreț, de foarte mare preț mai ales pentru vacile de lapte.

Sfeclele se dau vitelor bucățele în amestec cu paie mărunțite.

Sfeclele iubesc clima moale și pământuri mijlocii, profunde și bine gunoite. Locul se pregătește ca și pentru cucuruz, se ară cât se poate de adânc de cu toamnă, și se mărunțește bine primăvara cu rarița și cu grapa. Sămânța o sămănăm cu mașina, în rânduri de 50 cm. în lărgime, și o tăvălugim, sau o punem cuiburi cu degetele și o apăsăm cu piciorul.

Sfecla incolțește și răsare foarte anevoie. După-ce a răsărit va trebui să-i dăm multă îngrijire, ca să nu o năpădească burueana. Îndată-ce se ivesc plantele, săpăm burueana de printre rânduri, lăsând sfecla de-ocamdată neatinsă. După-ce și-a schimbat frunzele, facem a 2-a prășire, și rărăm acum și sfecla pe depărtări potrivite. Dacă cere trebuința mai săpăm și a 3-a oră.

Frunzele sunt bune de dat peste vară la porci și la vite. Mai bine e însă să nu le rupem, căci recolta suferă mai mult decât prețuesc frunzele.

Sfeclele le scoatem toamna până nu vine gerul, cu mâna sau cu furcoae anume, le curățim bine de pământ, le rățezam puțin căpăținile și rădăcinile și le cărăm cu îngrijire la locul de iernat. Iernează bine în pivniți svântate sau în gropi anume. Gropile le facem de 1½ metr. lărgime, 20—50 cm. afunzime (după-cum e locul de apătos) și lungi după trebuință. Mormântul ce se formează prin punerea sfeclelor rânduri, îl îmblogim cu un strat de pământ nu tocmai gros, ca sfeclele să poată răsufli, mai târziu apoi, în ajunul gerului, le mai dăm un strat bun de pământ, ca să le scutim de ger.

Recolta sfeclelor la jugăr face 150—250 măji m.

Notă: Pentru plugarii cari au pământuri în apropierea gărilor, drumuri de fer, sau unde în partea locului este o fabrică de zahăr, cultura sfeclei de zahăr este de foarte mare folos, mai ales dacă au pământ potrivit (pământ mijlociu destul de văros), și brațe de muncă îndeajuns. Am cultivat sfecla de zahăr vre-o câțiva ani și am luat de jugăr un venit curat de 50—100 fl. v. a. Cultura sfeclei de zahăr se aseamănă cu a sfeclei de nutreț, puținele deosebiri în cultură le poți afla dela fabrică sau dela reuniunile noastre de agricultură.

Un alt soi de sfeclă este sfecla de miștiște, o plantă de nutreț pe la noi neîndatinată, dar' bună de cultivat ca a 2-a recolta în câmpul grânelor, după secerișul holdei.

(Va urma).

ISIDOR BLAGA

ECONOMIA VITELOR

Împărecherea și improspătarea sângelui.

Împărecherea (gonirea) este de trei feluri:

1. «Împărechere», adică împreunarea pentru înmulțire a vitelor de același fel și neam, înrudite însă mai departe între ele. Spre pildă când se îm-

preună vitele noastre albe, transilvănene între olaltă, vacă albă cu taur alb.

2. „*Incrucișare*», adică împreunarea d. e. între vacile noastre albe și între cele de rasa Pinzgau și Bern. Prăsilă ce rezultă din o asemenea împreunare se numește corcită sau corcitură.

3. Când împreunarea se face între membrii aceleiași familii, d. e. între vitele din aceeași curte, născute și crescute împreună, când masculul și femelele sunt așa zicând înrudite deaproape, această stare se numește «incest». (Românul o numește spurcare). Acest fel de împreunare al vitelor este de mare însemnătate, chiar de neapărată trebuință în cultura vitelor, dacă voim a ajunge mai vite la un sânge plin și curat la ele.

De pildă dacă se întâmplă să avem o vacă bună de lapte sau viteii ei buni pentru alte anumite trebuințe și cerințe, ca fel bun, ca vite bune de tras sau de îngrășat și voim să sporim acest neam și să-l mai și îmbunătățim, aceasta mai sigur și mai iute o ajungem, dacă prăsim atât tauri cât și vaci din acest neam și le împărechem laolaltă, căpătând astfel vite cu însușiri din ce în ce tot mai la fel.

Acestui soi de împărechere își dătoresc cele mai multe dintre rasele de cultură existența, la vitele cornute, la porci, la cai, etc.

Proprietarii mari și comunitățile, ar putea practica aceasta, prăcind tauri numai dintre vitele lor.

Este însă de luat aminte, că la acest fel de împărechere se fim deștepți, pentru-că se pot întâmpla și cazuri de degenerare și slăbire dela un timp, în care cas suntem siliți a înceta cu incestul. Atunci se ivește lipsa a aduce masculi din altă familie, însă de același neam, dacă voim să rămânem tot pe lângă sângele acela plin și curat, în care cas dăm naștere la sânge proaspăt, mai viguros, care lucrare se numește *improspătarea sângelui*.

Semnul după care putem ști că cutare familie de vite este curată, este că animalele ce se țin de ea, întru atâta se asemănă una cu alta, încât nu le mai putem deosebi deolaltă, decât numai după semnele etății lor.

Încât despre vite singurate, cari sunt de rasă nobilă, se pot cunoaște după greutatea deosebită a lor, coarnele sunt galbenii, botul, unghiile picioarelor, în jurul ochilor asemenea bat galbenii, limba albă etc., și după culoarea și strălucirea părului lor.

Precum se vede și *împărecherea este de mare însemnătate pentru cultura vitelor domestice*.

Țeranul nostru și aici lucră mai mult după nimerite, decât după o chibzuire oare-care. Acum cumpără tauri de un soi de corcitură, acum de altul, acum cu mai mult sânge cor-

cit, acum cu mai curat, ear' de rasă nobilă curată, rar se pot vedea pe la noi. Apoi earăși acum de statură mare, acum de mijloc și chiar și de statură mică. De aceea nobilitarea vitelor la noi e așa de anevoioasă, ba se pare chiar peste putință.

Și de aceea în una și aceeași comună acum vezi vite mai bune, acum mai rele și proaste, fără nici o legătură cu trebuințele și cerințele locului, împrejurărilor și înaintării timpului.

Deci se nu trimitem se ne cumpere vite de prăsilă, decât bărbați cari se pricep la soiul vitelor și cerințele locului. Să aducem de prăsilă numai vite aeeva foarte bune, fie și mai scumpe! O vorbă cuminte zice: muma este mai mult numai pământul în care pui sēmēnța, masculii sunt însași sēmēnța! Precum vei pune sēmēnța de bună, așa vei avea roadă! Reuniunea noastră economică încă va da îndrumări cui va cere.

N. MIHAILĂ

Capra.

*Capra în străinătate, îndeosebi în Angora.
Caprele noastre. Fertrea de păduri.
Incheiere.*

(Fine).

În țara noastră însă capra e trecută cu vederea chiar de cei cărora le aduce foloase deosebite, nedându-i-se nici o îngrijire și lăsându-o la voia întâmplării pe câmpuri, atât în timp rău cât și în timp bun. În rare locuri i-se fac bordeie în pământ numite »ohim«.

Nu tot astfel se întâmplă în alte țeri. În Germania și Elveția, unde capra este pre-

țuită cum se cade, e ținută în grajduri bune și îngrijită cumi trebuie. De aceea chiar în țerile acelea, creșterii caprelor se dă o deosebită grijă. Astfel la expoziția societății germane de agricultură din 1899 din Frankfurt a. M. grupa caprelor a atras privirile prin frumuseța celor expuse, precum și prin însemnătatea crescândă a acestui animal; mai ales pentru gospodăriile din Alpi. Se caută mai ales caprele cu părul scurt. Pentru gospodăriile mari s'a recunoscut bunătatea caprelor de Wurttemberg, din pricina că-s puternice la trup, precum și pentru-că dau mai mult lapte. De altminteri până acum se căutau caprele de Elveția și corciturile cu rase germane. Crescătorii de capre asigură, că nu numai în Germania, dar și în Elveția, cele ținute pe lângă casă dau mai mult lapte decât cele care trăesc prin munți.

Cererea de capre sănătoase și bune de lapte, a ajuns așa de mare, încât s'a format tovărășii, care se ocupă cu creșterea acestui animal. Mulțumită acestor tovărășii, creșterea caprelor a ajuns în Germania-de-sud la un mare renume. În multe părți din Hessa și Wurttembergă țapii de prăsilă sunt proprietatea comunelor, care cantă a aevea numai țapi aleși.

La noi în țară ar fi de făcut multe îmbunătățiri în acest fel, ar fi astfel foarte de recomandat să se aducă unele rase străine, cu ajutorul cărora să se îmbunătățească rasa noastră. Între aceste rase în primul loc ar fi capra de Angora, cu care s'au făcut încercări și au isbit foarte bine. Această rasă de capre se află în Franța, unde cultura ei se plătește mai bine ca aceea a oaiei, putând da un venit ce atinge suma de 20 lei de cap pe an.

Părul acestei capre este foarte fin și chiar trumos, are numeroase întrebuințări. Fiecare capră de Angora dă câte 1 și jum. până la 2 kilograme de păr la o tunsoare.

Din încrucișarea rasei românești cu rasa aceasta, ar ieși un neam foarte potrivit pentru țară, dar pentru-ca slăbiciunile să fie deservite de bune, va trebui să se dea mai multă îngrijire acestor animale. S'a văzut, că dacă ele sunt bine îngrijite, dau un lapte mult mai gustos, lipsit chiar de mirosul ce-l are laptele caprelor, cărora nu li-s'a dat îngrijire. Afară de aceasta, carnea și părul devin mai bune, îndată-ce în creștere li-se dă mai multă grijă.

La noi caprele sunt răspândite în măsură aproape de 35 la mii de locuitori și, dacă asemănăm această cifră cu aceea din alte țeri din Europa, țara românească e a 14-a în această privință. Avându-se însă în vedere însemnătatea deosebită a caprelor pentru săracime, înmulțirea lor ar trebui să fie cât mai mult încurajată.

Cu toate acestea, nu trebuie să uităm, că caprele sunt întotdeauna o primejdie pentru păduri, mai cu seamă pe cât timp pădurea este în stare de semintăș, desis, păriș, sau prăjiniș. În părțile mai bătrâne stricăciunile făcute n'ar fi atât de mari, dacă ciobanii n'ar căuta să taie crengi din arbori, pentru a le hrăni, căci în aceste locuri de obicei din cauza desimei, nu se găsește iarbă.

Stricăciunile deci, pe care le aduc caprele pădurii, sunt mari și de aceea ele nu trebuiesc primite cu nici un preț în masive și să se înlăturați de-acolo cu deservire. Capra face rău în pădure chiar și iarna, căci ea roade cu lăcomie crenguțele tinere ale arborilor.

Veți recomanda țeranilor, ca în timpul verii să le pască cât mai bine priponite, pentru-ca să nu facă rău proprietăților vecine, iarna însă îi veți îndemna să le țină în coșare curate, anume făcute, căci numai astfel capra va da toate foloasele ce se pot aștepta.

Nu trebuie să uitați nici-odată că toate

cinuite de lăcuste, nu sunt, din fericire, de nereparat.

Nu tot așa de ușor scapă însă Franței în provincia lor algeriană Constantina, unde chiar anul trecut lăcustele au pustiit peste 300.000 de hectare. În Algeria, lăcustele s'au ivit pentru întâia-ora în 1845. Pe timpul acela, Algeria era cărmuită de Brigeand, care pentru a îndemna pe Arabi să stîrpească lăcustele, a pus un premiu de 15 bani de chilogramul de lăcuste culese, cari erau apoi aruncate în șanțuri adânci și acoperite cu var și pământ.

Aceste măsuri au dat pentru un timp sfârșituri bune. Nu se știa însă că lăcustele căzând pe pământ și-au pus ouăle de înmulțire înainte de a muri.

Un al doilea rînd de lăcuste a ieșit în curînd din pământ și a amenințat pentru a doua-ora câmpurile. Lăncezala în care însă ele sunt cutundate dimineața și seara, a ajutat din fericire nimicirea lor în parte și ele au perit.

Până la 1864 nu s'a mai auzit nimic de lăcuste în Algeria, dar' dela acest an și

FOIȚĂ

Căntece noapții.

I.

COSAȘUL

Noapte, ear' ne-aduni prin sat:
Oaspete binevenit,
Dumnezeu ni-te-a lăsat
Pentru gândul apăsăt,
Pentru brațul ostenit...

Lași ca să ne fure lin
Somnul binecuvîntat,
Dând uitării ori-ce chin.
Casa bietului creștin
Tu i-o schimbi într'un palat.

II.

DRUMETUL

Noapte, ear' mă apucași
Singur pe cărări pustii.
Și n' tăcerea ta mă lași
Părăsit aceleiași
Palide melancolii.

Sub întunecatu-ți cort
Vise împarți la muritori...
Tot pământul pare mort:
Spune, încotro să-mi port,
Noapte, pașii călătorii?..

St. O. Iosif.

Lăcustele.

Fiindcă chiar acum se vestește, că lăcustele au venit eară cu milioanele și miliardele în Dobrogea, — nu va fi fără interes să povestim ceva cetitorilor nostri despre aceste insecte temute, ceva din istoria lor în felurite țeri și despre cum se luptă oameni să se apere de ele.

În Dobrogea română se credea că în urma măsurilor ce s'au luat de ani și ani împotriva lor, lăcustele au fost cu totul stîrpite, când deodată ele au năvălit eară anul trecut și și anul acesta acum câteva zile și nouă măsuri s'au luat în contra lor. În Dobrogea, lăcustele se ivesc mai în fiecare an, lăcînd pagube destul de însemnate; însă măsurile ce se iau ajută mult totdeauna, și perderile pri-

sforțările pe care le faceți pentru îmbunătățirea populației rurale, vă vor fi deplin răsplătite.

Maiestatea Sa Regele, în iubirea-i nemărginită pentru poporul seu, se interesează fără preget de înaintările făcute cu poporul, și ar fi adânc mulțumit când ar vedea pe țeran într-o stare mai înfloritoare.

Sunt sigur de altfel că și d.-v. doriți o stare mai bună în locul stării de azi, sunt sigur, că și d.-v. ați fi fericit, dacă ați putea face cât mai repede ceva, ce se va vedea că e un rod al muncii d.-v., învingând nepăsarea cu care împrejurările au înzestrat pe țeranul nostru. Vă recomand însă *răbdare, prudență și iubire* către această clasă de oameni; cu acestea trebuie să ajungem odată la sfârșiturile dorite de toți cu atâta nerăbdare. Dar' pentru acest scop nu trebuie să încetați nici-odată de a munci, până când nu ne vom putea arăta înaintea acestei țeri cu o stare model în toate privințele, gândindu-vă că pe cât greutățile de învins vă vor fi mai mari, cu atât ne va fi mai mare mulțumita noastră sufletească.

I. Kalinderu.

Reuniunea rom. agricolă din comitatul Sibiului.

Această vrednică Reuniune a ținut Duminică o nouă întrunire agricolă în comuna Deal. Comitetul a fost întâmpinat la intrarea în comună prin un banderiu de călăreți, vre-o 30 la număr, salutat și cu bucurie.

La 12 ore s'a început prelegerea în biserica, și a ținut până la 5 după prânz. A vorbit, frumos și bine, cum la noi în Ardeal azi neîntrecut vorbește, dl *Demetriu Comșa*, președintele Reuniunii, despre prăsierea vitelor de *Pinzgau*, arătând cu cât e acest soi mai presus de soiul nostru ardelenesc; apoi, în legătură, despre cultivarea *nutrețului* care reu-

până la 1867 potopurile de ele au mers înmulțindu-se: ori-ce măsuri au fost neputincioase în contra lor, câmpurile au fost pustiite și 250.000 de locuitori au murit de foame.

În aceste zile grele, povestește un istoric francez, guvernator al Algeriei era mareșalul Mac-Mahon. Din poruncile sale armata s'a pus și ea cu oamenii pentru a nimici urțile gângăni; locuitorii pământeni algerieni văzând că sunt primejduiți se moară de foame, au hotărât să dea și ei ajutor la potopirea lor, lăsând la o parte credința ce o aveau ei, că asta ar fi o nenorocire, o plagă, ce nu se poate înlătura cu puteri omenești.

Lupta a fost înverșunată și a durat mai multe zile. Mulțime grozavă de lăcuste fură potopite. Ce puteau însă să sfârșie omenești în contra norilor de lăcuste cari sburau în spațiu și nu părăsiau un câmp de cât pentru a pusti un altul? Nu trecuse o lună și lăcustele potopite fuseseră înlocuite cu un nou rînd însutit mai numeros. Șirul acesta de lăcuste tinere a fost îndeosebi spăimântător din pricina lăcomiei lor. Roiurile lor infometate au pustiit tot ce mai rămăsese și-au umplut isoarele, canalurile și râurile.

șește mai bine în părțile noastre. A trecut la *mașinile agricole* arătând foloasele lor, apoi despre cultivarea moșiei *după comasare*. Timp de 3 ore prelegătorul a povestit ascultătorilor de toate în ale bunei economii. Și asculta poporul fără saț și fără oboseală.

Dl *V. Tordășianu*, secretarul Reuniunii, a vorbit apoi despre însemnătatea *tovărășii agricole*, indemnând pe economi a se constitui și ei aici în tovarășie, — ceea-ce s'a și întâmplat: toți economii de frunte ai comunei s'au înscris la tovarășie și și-au ales comitet și tot, și comitetul Reuniunii le va pregăti hârtiile de lipsă și le va înainta spre întărire la tribunal.

Dl *Comșa* le-a mai vorbit oamenilor și despre cultivarea viiei, arătându-le cari sunt scăderile sădirii de viie după obiceiul vechiu și cari foloasele după chipurile nouă, cu mult mai bune.

Poporul s'a ales cu bogate cunoștințe.

STUPĂRIT

Calendar.

Pândiți stupii ale căror albine încep să se grămădească împrejurul urdinișului. Roișii eșiți prindeți-i în coșnițe îndeplin curate, și așezați-i fără zăbavă în stupină, nu cumva eșind un al doilea sau al treilea roi să se așeze peste cel dintâiu. Duceți coșnița cu grijă, așezată pe un scaun sau învăluită într-o masă, ca să nu se desprindă albinele, ce stau atâr-nate numai de părțile coșniței. Urmând ploii îndelungate îndată după roire, nu uitați a ajuta albinele cu miere, în lipsa acesteia cu apă de zăhar. Dați hrana de cu sară, și puneți în vas aschiuțe sau paie tăiate mărunt, ca albinele să nu se înec.

Ca culme a nenorocirii, locuitorii moșneni arabi, căzuți de nou în credința lor, că ori-ce sfortare omenească ar fi nefolositoare pentru a oprî flagelul, nu voiau să mai dea ajutor la stîrpire, ci se culcau la pământ așteptând să moară. O credință răspândită la Arabi, susține în adevăr, că lăcusta mare de Africa e o făptură a diavolului în persoană. D-zeu gătase în șese zile lucrarea sa. Un hohot de ris îi răspunde din fundul iadului. Era Satan, care rîdea de lucrarea măestrului și zicea că el poate face ceva mai bun. Allah a primit încercarea aceasta. Dar' Satan e neputincios să facă ceva din nimic și a fost silit să împrumute materiile lucrării sale dela însași lucrarea Creatorului. Așa Satan a luat capul calului, ochii elefantului, coamele antilopei, gâtul taurului, pieptul leului, cămilei i-a luat copitele, ștrului picioarele cele înalte, scorpionului pânțele. La toate acestea a adăugat aripi. Apoi a împreunat aceste bucăți de animale: unele erau prea groase, altele prea mari. A netezit, a tăiat, a potrivit și tot așa înainte, când după un veac nu i-a mai rămas în mână de cât o lighioaică mică, animal spăimântător și teribil armat.

CE E NOU ÎN LUMEA MARE?

— Buna prietenie între *Austro-Ungaria și Rusia* pare a sta pe picioare foarte slabe. «*Novoje Wremja*», foaie apropiată de curtea împăratului rusesc și aproape oficioasă, scrie un articol, prin care cere ca învoială legată înainte cu cu câțiva ani de Rusia cu monarchia noastră privitor la starea statelor din Balcani, — *să fie desfăcută*, pentru-ca Rusia să aibă mână slobodă a-și urma planurile sale în această parte a Europei.

Se știe că planurile Rusiei în Balcani, sunt de mărire a puterii neamului slav, ceea-ce e o primejdie, mai curîndă ori mai târzie, dar' ori-și când mare, pentru a noastră împărăție.

— După-ce statutul liber Oranje a fost declarat oficios de anectat (întrupat) la marea imperație engleză, — după-ce *Johannesburgul* cu bogatele lui băi de aur, a fost și el cuprins de Englenzi, săptămîna asta, în 5 Iunie d. a. armatele engleze au cuprins însași *Pretoria*, capitala și inima statului Transvaal. *Krüger*, președintele Burilor, și mai mulți capi ai lor, se vor muta la Amsterdam cu locuința.

Soția lui *Krüger* și alui *Botha* se află în cuprinsa cetate. Steagul englez fâlșă pe palatul guvernului bur.

Pecând se vor ceti acete șire, poate Burii s'au și predat cu totul.

— În *China* se arată începutul unui rezboiu contra streinilor, care se poate preface într'un mare rezboiu al Chinei contra puterilor Europene.

Să crede că Rusia, care are deja trupe în China, va fi cea dintâi care va răspunde cu arma resculaților chinezi.

— Cel zise Allah, asta e lucrarea ta de geniu, Satan? Nu ți-e rușine de tine însuși? Ei bine, ca mărturie a nerușinării și slăbiciunii tale, acest spăimântător animal să foiască pe pământ!

Pentru Turcii cei foarte aplicați spre credințe deșerte, a fost deajuns această poveste pentru a-i încredința, că ori-ce luptă în contra lăcustelor născute din lucrarea diavolului și a lui Allah, era de mai înainte zădărnicită.

De atunci lucrurile s'au schimbat în Algeria și moșnenii au început să nădăjduască earăși. Dar' în luna August 1867, când potopul a fost nimicit și s'a făcut socoata pagubelor din cele trei provincii: Alger, Oran și Constantina, s'a găsit o cifră uriașă de 19,652,981 lei.

Perderile suferite în Algeria de potopurile următoare până în 1893 au suferit din fericire o descreștere însemnată.

Treaba fusese mai bine studiată și se avea acum în contra lăcustelor unelte, arme de rezboiu, mai bune.

Cea mai bună armă de rezboiu în contra lăcustelor e și astăzi «*aparatură chipriotă*».

ȘTIRI DE TOT FELUL

Timpul pe la Orăștie e schimbăcios, și pe placul economilor (afară de a stringătorilor de fân). Mai în fiecare zi plouă dela 12—1 sau de la 1—2, cam câte o oră.

Hotelul „Széchenyi“ — cumpărat de „Ardeleana“. Fostul prim-hotel în Orăștie, hotelul «Széchenyi», situat în inima orașului, la încrucișarea a patru strade, — a fost cumpărat ieri de institutul de credit și economii „Ardeleana“ cu 32.500. fl. După frumoasa casă a «Ardeleniei», în care e azi cafeneaua și hotelul «Central», aceasta e a doua casă mare și la loc însemnat, în a cărei proprietate ajunse «Ardeleana» în scurtă vreme, — afară de casele proprii în care e azi institutul. În casa acum cumpărată se va strămuta și așeza pentru viitor banca.

Cum va fi secerișul de ăștimp? Precum este cunoscut ministrul pentru agricultură are în toate părțile țerii persoane anume denumite, cari au îndatorirea a-i trimite din timp în timp știri despre starea sămănăturilor și lucrul câmpului. În părțile noastre acest lucru se face prin dl Berivoy, proprietar în Gelmar.

Știrile sosite la ministru din când în când se publică prin foi, pentru-ca economii și negustorii de bucate să se poată informa.

Cetind acestea dări de seamă în foi, cu toate-că mai este mult până la secerere, se prevede de acum, că în anul acesta secerișul va fi numai de mijloc, pentru-că în multe locuri stau slab grânele, mai ales se-cara. În ținutul nostru grânele din ogor și puse după mazăroi sunt frumoase, dar' cele din cucuriziște slăbuțe.

Fiind-că din țerile străine încă sosesc știri despre recoltă mijlocie, așa se dă cu socoteala, că prețul grâului nu va scădea sub 8 cor. per 50 kilo.

care stă din fășii de pânză de 50 metri lungi și 72—90 centimetri înalți, purtând pe o față, aproape de marginea deasupra, o altă fășie de pânză ceruită, în care nu pot intra ghiarele lăcustelor. Acest fel de bariere mișcătoare, sunt prinse de 10 pari și puse în formă de V. Lăcustele încearcă să sară peste fășiele acestea, dar' oprite de pânza ceruită și după silințe zadarnice ele cad în niște șanțuri, unde sunt apoi potopite.

Guvernul din Algeria are acum peste 15.000 asemenea aparate chipriote, pe carile împarte între locuitori în vremea năvalei de lăcuste.

S'a socotit că într'o singură luptă în contra lăcustelor aceste aparate au nimicit sute de miliarde de lăcuste.

Fără îndoială, aparatele chipriote nu sunt desăvârșite, și mijlocul cel mai bun în contra lăcustelor, rămâne de descoperit.

Știutorii de carte au fost în România în anul trecut 1899 peste 17% față de 15% cât erau în 1894. Totuși prea mic percent.

Visitațiune canonică. I. P. S. Sa dl Archiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu, însoțit și de P. C. S. dl vicar și arhieru titular Dr. Ilarion Pușcariu, a făcut Duminecă, cu ocaziunea serbării hramului școalei din Seliște, „Constantin și Elena,” prima visitațiune canonică din ăștan în frunțașă comună Seliște. I-s'a făcut o primire serbătorească.

Triste urmări ale beției. Un țeran din Orăștie (I. I.) neavând bani la dînsul, și având poftă să tragă puțin la măsca, zise cărcimarului să-i dea rachiu, că îndată-merge acasă cere dela nevastă bani, se re-întoarce și-i plătește. A căpătat rachiu și a plecat îmbujorat acasă. Nevasta însă n'a voit să-i dea nici un ban, sătulă deja de atâta aruncat pe beutură. Omul văzând că nu e modru de a scoate dela ea bani, s'a rugat de un vecin să-l împrumute cu câți cruceri avea lipsă, și vecinul l'a împrumutat. S'a dus apoi de nou la cărcimă, și cătrănit și-a pus de gând să se cherechească binișor, și-apoi să-și răsbune asupra femeii fiind-că nu i-a dat bani. A mers s'o bată. Dar' când colo, dă dacă ai în cine; femeia o luase la sănătoasa. Ce să facă deci? De bătut trebuia să bată, căci demonul rachiei să inferbântase într'însul și-l încurajă la prostie. Hai să bată — ferestrele casei!.. și ele sunt de vină; și dă-i și dă-i cu o scândură, până-ce le-a zdrobit pe toate cu rame cu tot! Apoi s'a culcat hodinit, ca omul care a făcut o vitejie și și-a ușurat sufletul...

În ziua următoare dimineața sculându-se, părăsit acum de duhul vinarsului, și-a pus capul între mâni și a început a plânge cu amar de fapta proastă săvârșită cu ocrotirea lui satan...

Dar' abia trecu o zi bună, și în cealaltă luă ear' drumul crășmei să se mângăie, să mai uite de necaz. În crășmă însă ear' îl apucară toate ciudele lumii, că de ce femeia lui nu i-a dat lui bani când a cerut, că ea e de vină la toată proasta întâmplare. Și îi puse earăși gând rău. Trase câteva »șlucuri« sdravene ca să prindă »curagi« și să luă ear' spre casă, scrișnind din dinți și amenințând din pumni asupra muerii. O și află acum acasă. »Stai că acum îți dau eu țiel te omor!!« zise el văzându-o, și înjura. Femeia însă până să-și caute el »unelte de lipsă« a scăpat pe unde-a putut și i-a fugit din cale! Necazul în el să aprinsă mai tare. De răsbunat a trebuit să-și răsbune. Diavolul nu-i da pace. Dar' pe cine? ferestrele sunt sparte. Puse dar' mâna pe o scândură, și hai să-i dea în cap unui biet de purcel ce zăcea în curte, ceea-ce văzând un vecin, a intrat la el și i-a scăpat purcelul. S'a oprit până a stat și vecinul pe-aci, apoi luând o săcură, inferbântat și mai tare, s'a dus în grajd și a început a lovi în cai, să-i omoare, deoarece ei erau ai nevastei! Un alt vecin a auzit loviturile și zbierăturile lui, și grăbind la fața

locului i-a luat săcură din mâni, tocmai când voia să dea cu tășul în cap calului, căci văzuse că cu dosul nu merge bine. Ține-te apoi la scandal. Se adunase mulțime de oameni înaintea casei lui, ca la o altă comedie, căci el mereu voia să se bage la cai, dar' vecinii nu-l mai lăsau, până-ce unul a căutat nevasta și venind a scos caii și i-a dus, în vreme-ce pe furiosul îl țineau ca în fiară. Ceva mai târziu, vecinii i-au dat apoi drumul. El s'a dus la poliție și a înștiințat să bată doba, că el are o casă de vândut!

Eată ce-ți face beutura. Din om în toată firea și cinstit de toți, te împinge la prostii, să-ți spargi ferestrele, să-ți omori vitele, să-ți alungi muerea, să-ți vinzi și casa și din om cu căpătâi, să te lași pe drumuri!

Că n'a rămas pe stradă, este a se mulțumi unui vecin bun de inimă, care decât să lase pe un străin să-și cumpere casa, mai bine i-a dat el 20 fl. arvună pe ea, cu condiția însă, că dacă mai târziu îi va părea rău de ce-a făcut, să i-o primească ear' înapoi, ceea-ce sa și întâmplat a doua zi. S'a amețit însă de nou, și ear' a luat arvună pe ea dela un altul; și ear' a reîntors-o când s'a trezit. Că ce se va alege la urma-urmelor, nu se știe, dar' sigur că bine nu, căci va da de unul, care nu i-o va mai reprimi.

Nedeea — aminată. Nedeea despre care Reuniunea femeilor rom. din comitat ne vestise că o va arangia a 2-a zi de Rusalii pe Câmpul-Pâinii, — a fost aminată până la Sf. Petru, când publicul va fi vestit de cu vreme.

Visitarea taurilor de prăsilă în comunele de lângă Orăștie s'a făcut săptămânile trecute. Precum suntem informați, în aceste comune nu se țin acum decât tauri roșii. Taurii scoși la visitare au fost aproape toți corciturii de rassa Pinzgau sau Bern. Tauri frumoși s'au aflat la Romoșel și unul la Vinerea. Peste tot însă taurii de prăsilă din acest ținut nu correspund, pentru-că considerând starea bună a comunelor și numărul vacilor, s'ar putea aștepta, ca comunele să țină tauri mai mulți și mai buni.

Economia rău potrivită la cumpărarea și ținerea taurilor de prăsilă se răsbună amar, pentru-că pagubele ce le suferă locuitorii din această pricină, nu se pot socoti în bani, mai ales acuma, când prețul vitelor este bun și oamenii noștri din nimic nu pot face așa ușor bani, ca din prețul vitelor.

Ar fi bine, ca primăriile comunale să fie mai cu băgare de seamă la lucrul acesta.

Sinuciderile între soldații din Orăștie încep a fi surprinzătoare. Mercuri s'a împușcat un frunțaș (Gefreiter) dela comp. 7/64, anume Ioan Opreș, din Almașul-mic.

„Hațegana“ face cunoscut, că firma institutului a fost împrotocolată de tribunalul reg. din Deva, ca institut de credit și economii societate pe acții.

Jidovimea e prețuită în Viena, împărăteasca cetate, tot mai mult după măsuri noue. Pân'acum în sfatul comunal al puternicei cetăți din 154 locuri, creștinii lui Lueger aveau 96 locuri, Jidanii și prietenii lor 58. Acum că s'au făcut alegeri noue de membri în acel sfat, creștinii au eșit așa blruitori, că au 132 scaune în sfat și Jidanii cu ai lor abia mai au 22.

Bine ar fi! Congregația comitatului Cianad a adresat ministrului de comerț o rugare în care, pentru a se pune stavilă lătrii beuturii, care ia întinderi tot mai mari, cere să se oprească de a se mai da în cârcime beuturi pe credit. Se zice că ministrul ar fi aplecat să ia măsuri în privința aceasta.

Reuniunea meseriașilor români din Sebeș, „Andreiana“ invită la producțiunea teatrală ce va arangea a doua zi de Rusalii în pavilionul de vară hotel la »Leul de aur«. Venitul curat este destinat fondului pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de meseriași.

Noroc în nenorocire. O mare nenorocire s'a întâmplat la zidirea bisericii din Tîrgoviște (com. Aradului, protopopiatul Belințului). Pe când era mai gata, s'a prăbușit turnul și o parte din biserică. Turnul încă neisprăvit, s'a prăbușit el întâi și acesta a pricinuit și dărîmarea altor părți ale clădirii. Din ruine au fost scoși doi morți și mai mulți greu răniți.

Cu privilegiul nenorocirii, în virtul turnului, la înălțime de 18 metri, se afla un fecior de țeran român, care simțind că turnul se clătină, și-a dat avânt și a sărit, înainte de prăbușire, ajungând jos la o distanță de 6 metri dela baza clădirii. A căzut însă așa de norocos, că afară de-o mică ameteală nu i-s'a întâmplat nimic. Flăcăul era în opinci și a sărit stringându-și mâinile la olaltă înaintea peptului, ear' picioarele ținându-le contrase sub pantece. Astfel a căzut pe tălpi și în urmă pe coate, fiind cel mai norocos în toată nenorocirea.

După-cum li-se anunță foilor maghiare, întreprinzătorul clădirii, Lazar Tomici a fost arestat Vineri în Lugoj.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu arangiază în întâia zi a sfințelor Rusalii o convenire socială cu cântări și joc, în favorul fondului văduvelor și orfanilor meseriași.

Manevrele în Ardeal s'au ținut în vara asta în jurul Murș-Oșorheiului. În 3—8 Septembrie vor fi manevrele de Corp, cu care se vor încheia deprinderile.

Foc grozav. Joi în săptămâna trecută după amiază, pe la 2 ore, în coasta satului Lepindea s'a aprins o jireadă de paie, dela care în scurt timp aproape întreg satul a luat foc. Șeptezeci de case împreună cu toate clădirile economice și cu toate ce se afla în ele au ars scrum. Nenorocii scotînd ce biet puteau, își puseseră la adăpost haine și bucate

într'un pîrîu mare, ce trece prin sat. Focul însă minat de vînt a pătruns și acolo. Șeptezeci de familii au rămas sub cerul liber și numai cu ce aveau pe ele. *Asigurat nu a fost nimenea!* Eată de ce-am zis-o și o repetăm: Asigurați-vă!

Prețul bucatelor.

Piața din Ilia

— la 5 Maiu st. n. 1900. —

Grâu frumos, ferdela de 30 l. cu . . .	—1'60 cr.
Cucuruz, ferdela cu	—1'40 cr.
Fasolea, ferdela cu	—1'20 cr.
Caren de vită, 1 kilogram cu	—44 cr.
» » porc. » » cu	—44 cr.
Slănină svîntată 1 kl. cu	—60 cr.
Ouă, 7 cu	10 cr.
Pui de găină părechea cu	30—60 cr.

FELURITE POVEȚE

Pentru durerea de ochi.

Un om a aflat, că mustul merelor putrede ar fi un minunat mijloc contra aprinderilor de ochi. Ochii roșii de slăbire, (nu de beătură) se se spele dimineața și sara cu must de acesta și ei se vor însănătoșa. De se întâmplă, că vîruind sau umbînd cu var, îți cad în ochi stropi de var, spală-i cu apă zăhăroasă. Cum intră apa zăhăroasă în ochi, înceată usturimea, (fierbințea), și trece durerea. Zidarii, cari au mult de lucrat cu var, țin pururea la îndemână bucățele de zăhar. De li-a căzut sau stropit var în ochi, numai decât punem o bucată de zăhar în apă și-și spală ochii cu ea. După-ce se știe cât de neplăcute sunt durerile de ochi, aceste mijloace estine și nevinovate, vor fi binevenite ori-cui spre a le folosi.

*

Mulsul repede al vacilor.

S'a făcut încercare cu 6 vaci și s'a dovedit, că cu cât mai repede se mulge o vacă, cu atât dă lapte mai mult și mai bun. Astfel în loc de 31,7 chlgr., prin mulsul repede s'au căpătat 111,7 chilogr., altă-dată în loc de 37,5 chilogr. prin mulsul repede s'au căpătat 137 chilograme. Va să zică, pe puțin căpătăm dela o vacă de trei-ori mai mult lapte dacă o mulgem repede, decât dacă am mulge-o încet și tîndălinind. Ce-i mai mult, laptele muls repede este și mai bun ca celalalt. Nici-odată laptele muls dela o vacă nu este numai atât, cât se vede a fi în uger, ci în cea mai mare parte el este stors din sângele vacii prin faptul iritant al mulgerii. Vaca trebuie mulsa bine, așa ca să nu mai rămână nici o picătură de lapte, deoarece-ce este dovedit, că tocmai acel lapte e mai bun și mai untos, care se mulge mai pe urmă.

Mulțumită publică.

Comitetul parochial gr.-or. din Binținț exprimă călduroasa sa mulțumită:

1. Institutului de credit „Ardeleana“, care ne-a votat un ajutor de 100 coroane cu care se va ajuta biserica și școala.

2. Parochiei Geoagiu-joseni, care încă la anul 1891, când biserica și școala noastră au fost prefăcute în scrum, ne-a împrumutat un potir, ear' acum prin documentul dela 5 Martie a. c. ni-l'a dăruit ca proprietate bisericii noastre.

3. Doamnelor văduve Domnica Șuteu și Ana Haneș I. Nicolae din Orăștie, care au suprins plăcut pe creștini în ziua înălțării intrînd în biserică cu 2 feșnice de lemn mari și foarte frumoase pentru 6 lumini, apoi o icoană frumoasă și 8 lumini, aceste toate în preț de 12 fl.

Pentru toate aceste frumoase fapte creștinești cu care ne-a ajutat sfînta biserică în marea ei lipsă materială, exprimînd călduroasa mulțumită, rugăm pe bunul Dumnezeu să le răsplătească din destul.

Binținț, la 20 Maiu 1900.

La însărcinarea comitetului parochial:

Dumitru Vlaicu.

FELURIMI

O bibliotecă de cărămizi în Creta.

Arthur Evars, conservatorul museului din Oxford, care face acuma săpături la Knossos, în Creta, a scris Academiei de inscripții și arte frumoase din Paris, că a desgroat un palat din timpurile străvechi, din epoca mykeniană, în care se află o sală împodobită foarte luxos și care servia pentru băi, în alte sale a găsit ferestri cu figuri de mărime naturală, dar' mai ales o bibliotecă întreagă de cărămizi, scrisă cu semne (slove) mykeniene. Astea seamănă cu cele din Cypru și Lycia, dar' sunt cu totul deosebite de heroglifile egiptene și de scrisoarea cuneiformă a Babilonienilor, etc.

Deci se vede, că scrisoarea se cunoștea cu cinci sute de ani cel puțin înainte de vremea, când tradiția pune războiul contra Troiei. Ori-cine pricepe ce însemnate lumini vor eși din cetirea acelei biblioteci.

TÊRGURILE

din Transilvania și Ungaria, dela 27 Maiu până la 4 Iunie st. v.

Fiindcă, precum am mai scris, târgurile în calendarele noastre sunt estan greșite cu o zi. (și la târgul de Luni al Orăștiei au venit unii Marti în loc de Luni), publicăm în toată săptămîna târgurile la data lor cea adevărată, după calendarul vechiu

In săptămîna următoare avem:

În 27 Maiu: Hadad; în 30: Călacuta; 31: Cluj, Almakerék, Proștea-mare. În 1 Iunie: Felső-Szivágy, Seliște, Șomcuta-mare; 2: Bațonul-mare, Ghierghio-Sân-Miclăuș, Várhely; 2—9: Brașov; 3: Cămpeni; 4: Bagin (Bágyon), Petelea.

Comitetul de redacție:

Președinte: Dr. Ioan Mihai.

Membrii: Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu Danil David și Constantin Baicu.

Proprietar - editor: IOAN MIHAIU

Redactor respons.: IOAN MOȚA

Convocare.

In virtutea statutelor „Reuniunii a doua de înmormântare din Deva” conchem

Adunarea generală

pe Marți, a treia zi de Rusaliu, la 12 Iunie n. 1900, înainte de amiază la 9 ore, în școala română.

La ordinea zilei:

1. Raportul general al direcțiunii despre mersul reuniunii în anul trecut.
2. Înaintarea socotelilor revizuite de comitetul administrativ a reuniunii. Hotărâre.
3. Raport despre membrii șterși ai reuniunii. Recursul unui fost membru contra ștergerii. Hotărâre.
4. Raport despre restanțieri. Hotărâre.
5. Eventuala întregire a comitetului administrativ.

Observare:

Membrii șterși ai reuniunii, dacă și-au plătit restanțele cu cametele prescrise și au fost reprimiți înainte de adunarea generală, pot lua parte la adunarea generală, ear' cei șterși, cari nu și-au plătit toate restanțele și nu sunt reprimiți: nu pot lua parte la adunarea generală.

După trecerea adunării generale membrii șterși numai ca membri noipot reintra, dacă plătesc din nou taxa de înscriere de 2 cor. și au condițiunile prescrise, spre a putea fi membri ai reuniunii: să fie sănătoși, dela 18—60 de ani și oameni morali nepătați.

Din ședința comitetului administrativ al „Reuniunii a doua de înmormântare”, ținută în Deva la 31 Maiu n. 1900.

Directorul

(67)

August A. Nicoară m. p.

Moartea cloțanilor!

(Felix Immisch, Delitzsch)

este materia cea mai bună pentru a otrăvi repede și sigur cloțani și șoareci.

Nu e vătămător oamenilor și animalelor de casă.

Se capătă în pachete cu câte **30 cr.** la farmacia: **N. Vlad** din **Orăștie**. (66) 5—5

„ARDELEANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(32)

Depuneri: cor. 1,750.000.

10—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5/3, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;	5) arândează și exarândează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce atacere se poate rezolva verbal în biuorul institului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

„Minerva” institut tipografic, societate pe acții în Orăștie.

Scânduri

și

lemne de zidiri!

Cel mai bogat deposit de **scânduri**, precum și de **lemne de tot felul trebuincioase la zidiri**, cum sunt grinzi, tălpi, căpriori etc. este în Orăștie, și Deva depositul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea ce mai bană, îmbiu onorațiilor cumpărători material bun, cu cele mai ieftine prețuri posibile!

Cu toată stima

Ignatz Kotzander
în **Deva** și **Orăștie**.

(65) 2—10

In Orăștie pe drumul țerii la intrarea în oraș dinspre stație!

Se recomandă a executa următoarele: ♦ ♦

Opuri, Broșuri și Placate ♦ ♦ ♦

Bilete de logodnă și cununie ♦ ♦

Carte și epistole

Couverte în toată mărimea ♦ ♦ ♦

Circulare și prețururi ♦ ♦

Note, Bilete de vizită după plac și cerere ♦ ♦ ♦

Registre și imprimate ♦ ♦ ♦

Anunțuri, Compturi și Adrese

♦ ♦ Bilanțuri ♦ ♦

Comande din afară ♦ ♦ ♦
♦ ♦ ♦ se efectuesc repede.

„Minerva”

Institut Tipografic, ☆ ☆ ☆

☆ ☆ ☆ societate pe acții

in Orăștie.

Înființată în 1888.

Această tipografie este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acurateță.